

ÁLLÁSFOGLALÁS ⁽¹⁾**a kelet-európai partnerországok és az uniós országok energiapiacai közötti harmonizáció kapcsán az energiabiztonságról**

(2013/C 338/03)

AZ EURONEST PARLAMENTI KÖZGYŰLÉS,

- tekintettel az EURONEST Parlamenti Közgyűlés 2011. május 3-i alapító okiratára,
- tekintettel a keleti partnerséggel foglalkozó, 2011. szeptember 29–30-i varsói csúcstalálkozó következtetéseire,
- tekintettel a Déli Gázfolyosóval foglalkozó, 2009. május 8-i prágai csúcstalálkozó résztvevői által kiadott nyilatkozatra,
- tekintettel „A 2011–2020-as időszakra vonatkozó új európai energiastratégia felé” című, 2010. november 25-i európai parlamenti állásfoglalásra,
- tekintettel az „Energiapolitikai együttműködés kezdeményezéséről a határainkon túli partnerekkel: a biztonságos, fenntartható és versenyképes energiaellátás stratégiai megközelítése” című dokumentumról szóló, 2012. június 12-i európai parlamenti állásfoglalásra,
- tekintettel „Az energiára vonatkozó közös európai külpolitika felé” című, 2007. szeptember 11-i európai parlamenti állásfoglalásra (2007/2000(INI)),
- tekintettel az Európai Unió Tanácsának az uniós energiapolitika külkapcsolati szempontjainak megerősítéséről szóló, 2011. november 24-i következtetéseire,
- tekintettel az Európai Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője és a Bizottság „Keleti partnerség: A 2013. évi őszi csúcstalálkozó ütemterve” című, 2012. május 15-i közös közleményére,
- tekintettel „Az energiapolitika második stratégiai felülvizsgálata” című, 2008. november 13-i bizottsági közleményre,
- tekintettel az „Energiainfrastruktúra-prioritások 2020-ig és azt követően – Az integrált európai energiahálózat programterve” című, 2010. november 17-i bizottsági közleményre és a 2020-ig tartó időszakban és azt követően érvényesülő energiaiinfrastruktúra-prioritásokról szóló, 2011. július 5-i európai parlamenti állásfoglalásra,

⁽¹⁾ Elfogadva Brüsszelben (Belgium), 2013. május 28-án.

- tekintettel az energiaellátás-biztonságról és a nemzetközi együttműködésről – „Uniós energiapolitika: partnerkapcsolatok fenntartása határainkon túl” című 2011. szeptember 7-i bizottsági közleményre,
 - tekintettel „A belső energiapiac működőképessé tételéről” szóló, 2012. november 15-i bizottsági közleményre,
 - tekintettel Örményország, Azerbajdzsán, Belarusz, Grúzia, Moldova és Ukrajna a 2020 és 2030 közötti időszakra vonatkozó nemzeti energiastratégiai dokumentumaira,
 - tekintettel a keleti partnerség 2012–2013 közötti időszakra szóló munkaprogramjára (3. platform – Energiabiztonság),
 - tekintettel az Euronest Parlamenti Közgyűlés „az energiabiztonságról, a megújuló energiáról, az energiahatékonyságról és az energetikai infrastruktúráról: fejlemények a keleti partnerségben és az uniós országokban” című, 2012. április 3-i állásfoglalására,
 - tekintettel az Energiaközösség tevékenységeiről szóló, az Európai Parlamenthez és a nemzeti parlamentekhez intézett 2011. évi éves jelentésre, és az Energiaközösségről szóló szerződés keretébe tartozó vívmányok végrehajtásáról szóló, 2012. szeptember 1-jei éves jelentésre,
- A. mivel a keleti partnerség célja az energiabiztonság megerősítése a hosszú távú, stabil és biztonságos energiaszállítás és -tranzit érdekében folytatott együttműködésen keresztül, többek között a szabályozás javítása, az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások fokozottabb használata által;
- B. mivel a globális energetikai és környezetvédelmi kihívások közös és az együttműködést előmozdító, nemzetközi szintű stratégiák kidolgozását teszi szükségessé; mivel az EU és a kelet-európai partnerek hasonló politikai kihívásokkal szembesülnek az energetikai ágazatban a kibocsátások csökkentése, a jelenlegi energiaforrások közötti megfelelő egyensúly kialakítása, a megbízható és biztonságos energiaellátás biztosítása, valamint az energiafogyasztásnak különösen az energiahatékonyság növelése által történő ésszerűsítése tekintetében;
- C. mivel a jogalkotók által az energiapolitikák és az energetikai szabályok, valamint az energiapiacokra vonatkozó keretfeltételek formálása terén betöltött szerep alapvető fontosságú a hazai erőforrások hatékony kiaknázásához, hogy biztosíthassák a megfizethető energiaárakat, jelentős mértékben csökkenthessék az energiatermelés és az energiafogyasztás által az éghajlatra és a környezetre gyakorolt hatásokat, valamint méltányos kereskedelmi kapcsolatokat hozzanak létre;
- D. mivel az uniós tagállamok és a kelet-európai partnerek a jövőben függetlenebbé válnak, és a keleti partnerség keretében jelentőségteljes párbeszédbe kezdtek az energiapolitikáknak a jövőbeni igények kielégítése érdekében történő fejlesztéséről; mivel az EU és az érintett kelet-európai partnerek közötti jövőbeni kétoldalú társulási megállapodások – köztük a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térségekről szóló megállapodások – az energiakereskedelem elősegítése érdekében fontos energetikai komponenssel fognak rendelkezni;
- E. mivel az elmúlt években fokozódott a keleti partnerség keretében az energiapolitikáról folytatott regionális párbeszéd, amely az energiapiacok konvergenciájának, az energiaellátás és az energiatranzit diverzifikálásának, a fenntartható energiaforrások fejlesztésének, valamint a közös és regionális érdekeltégek infrastruktúráknak a kérdésére terjedt ki;

- F. mivel az EU és a kelet-európai partnerországok energiapiacai országokként jelentős mértékben eltérők, habár az esetek többségében olyan helyzet folyományai, amelyben az energiaszállítás és az energia-elosztás állami szereplői meghatározó szerepet töltek be; mivel az energiaköltségek és az energia-források politikai döntések befolyásolására történő alkalmazása nagymértékben változhat a tagállamok és a kelet-európai partnerek között; mivel a kelet-európai és a dél-kaukázusi országok többségének energiagazdasága szorosan összefonódott a volt Szovjetunióval, és kőolaj- és földgáz-felhasználásuk tekintetében jelenleg is nagymértékben függenek az Oroszországi Föderációból érkező behozataltól;
- G. mivel számos uniós tagállamban és a kelet-európai partnerországok többségében az energiapiacok koncentráltak maradnak, azaz rendkívül korlátozott számú energiabeszállító, illetve szállításrendszer- és elosztásrendszer-üzemeltető van jelen; mivel a korábbi politikák erőteljesen az energiaellátás növelésére összpontosítottak, és kevésbé a keresletre;
- H. mivel az EU célul tűzte ki, illetve elkötelezett amellett, hogy 2014-ig egy teljes mértékben integrált energiapiacot hozzon létre gazdasági versenyképességének növelésére irányuló átfogó stratégiájának egyik lényeges eszközeként, miközben előrehaladást ér el az alacsony kibocsátású gazdaságba való átmenet terén;
- I. mivel a 2009-ben elfogadott harmadik energiacsomag végrehajtásával EU részt vett a villamosenergia- és földgázpiacok liberalizációjában, amely kulcsfontosságú elemként írja elő a szállításrendszer-üzemeltetés és az energiaellátás szétválasztását és a „harmadik felek hozzáférése” elvét, amely a földgáz- és villamosenergia-szolgáltatók számára biztosítja a szállítóhálózathoz való megkülönböztetéstől mentes hozzáféréshez való jogot; mivel a tagállamok a fokozatosan liberalizált piacokra építve kihasználták az energiakereskedelem fokozódásának előnyeit, és az energia nagykereskedelmi árának nagyobb fokú konvergenciáját tapasztalták annak ellenére, hogy a fent említett csomag nemzetközi és nemzeti szintű, teljes körű végrehajtását tekintve még mindig kihívásokkal szembesülnek;
- J. mivel a szabályozási együttműködés és a konvergencia alapvető fontosságúak az energiapiacok további integrációjának és összekapcsolásának megvalósításához, valamint ahhoz, hogy az EU és a kelet-európai partnerországok energiaipari szereplői között – tisztességes és megbízható feltételek mellett – kereskedelmi kapcsolatokat alakítsanak ki; mivel a villamosenergia- és földgázpiacokra vonatkozó műszaki és működési szabályok harmonizálása további intézményi együttműködést kíván meg;
- K. mivel az Energia Charta Egyezmény, amelynek valamennyi tagállam és kelet-európai partner aláíró fele, az energetikai együttműködést szolgáló nemzetközi fórum létrehozását írja elő, és értékes szerepet tölt be az energiabiztonság nemzetközi jogi alapjának felépítésében, a nyitott és versengő piacok és a fenntartható fejlődés elveire alapozva; mivel az Energiaközösségről szóló szerződés meghatározta a teljes mértékben integrált regionális energiapiac létrehozásának alapjait, amely kedvez a fenntartható fejlődésnek és a beruházásoknak az EU és Európa délkeleti és keleti részét képviselő kilenc szerződő fél között;
- L. mivel 271 millió eurós költségvetést irányoztak elő a kelet-európai energetikai partnerek uniós pénzügyi támogatására a 2007–2011 közötti időszakra szóló Európai Szomszédsági és Partnerségi Támogatási Eszköz (ENPI) keretében, ideértve az INOGATE nemzetközi energetikai együttműködési programot és a Szomszédsági Beruházási Keretet (NIF) is, amely elősegítette az Európai Beruházási Bank és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank által stratégiai energetikai infrastruktúrák építésére nyújtott kölcsönöket;
- M. mivel a kelet-európai földgáztermelő országok biztonságos és hatékony útvonalakat keresnek a földgáz Európába történő közvetlen kiviteléhez, ami a geopolitikai helyzetükhöz kapcsolódóan komoly politikai kockázatokkal járhat számukra, de hozzájárulna a régió hosszú távú stabilitásához;

- N. mivel jelentős energiaimportőrként az EU-nak diverzifikálnia kell az energiaforrásokat és a szállítási útvonalakat; mivel az energiatermelő kelet-európai partnerországoknak fogyasztóik diverzifikálására van szükségük;
- O. mivel az EU tesz a földgázellátás diverzifikálásának előmozdításáért, a kelet-európai régió földgáztermelő és tranzitországaival való hosszú távú kapcsolatok kialakításáért, valamint azért, hogy az energiaellátást a Déli Gázfolyosó megvalósításának elősegítésével, azaz az EU piacának a világ egyik legnagyobb földgázkészleteivel való összekapcsolásával biztosítsa;

Koherens megközelítések kialakítása az EU és kelet-európai partnereinek energiapolitikájában

1. hangsúlyozza időtálló és koherens energiastratégiák kialakításának fontosságát az EU-ban és kelet-európai partnerországaiban az alacsony kibocsátású, az éghajlatra és a környezetre korlátozott hatást gyakorló, valamint a biztonságos, fenntartható és megfizethető energiát előmozdító energiarendszerek felé történő elmozdulás érdekében, az energiafogyasztók javát szolgálva;
2. felszólítja az Európai Unió Tanácsát és a kelet-európai partnerországok kormányait annak biztosítására, hogy az energiabiztonsági együttműködést egyértelműen prioritásként határozzák meg a keleti partnerség és a 2014–2020 közötti időszakra szóló európai szomszédságpolitika keretében; arra számít, hogy a 2013 novemberében Vilniusban megrendezésre kerülő harmadik keleti partnerségi csúcstalálkozó lendületet ad az energetika terén megvalósuló fokozott együttműködéshez, összhangban a partnerség jövőképében meghatározott központi témákkal, nevezetesen a demokrácia és az emberi jogok, a politikai társulás, a gazdasági integráció és a polgárok mobilitásának tiszteletben tartásával;
3. támogatja a keleti partnerség energiabiztonsággal foglalkozó platformjának célkitűzéseit és erőfeszítéseit, és javasolja, hogy az uniós tagállamok és a kelet-európai partnerek tegyenek lépéseket a platformnak az európai energiapiacok integrációjához kapcsolódó fejlesztési tevékenységeiben való intenzívebb részvétellel, illetve e tevékenységek előnyeinek teljes körű kihasználása érdekében; ösztönzi az uniós tagállamokat és a kelet-európai partnereket, hogy támogassák a partnerségük kereteit azáltal, hogy Energia Charta Konferenciához és az energiával és az éghajlatváltozással foglalkozó más nemzetközi szervezetekhez hasonló nemzetközi fórumokon közös álláspontokat határoznak meg;
4. döntő fontosságúnak tartja a legfontosabb energiatermelőkre, illetve a tranzit- és az energiafogyasztó országokra vonatkozó uniós külkapcsolatok összhangjának és egységességének biztosítását, valamint azt, hogy a tagállamok és az energiabeszállítók vagy harmadik országok közötti megállapodások tárgyalása keretében koordinációt és együttműködést valósítsanak meg a tagállamok között;
5. ezért nagyobb átláthatóság megvalósítását és az EU fokozottabb közreműködését kéri a tagállamok és harmadik országok közötti megállapodásokról szóló tárgyalások során, mivel e megállapodások az EU belső energiapiacának működésére is hatással lehetnek;
6. felhívja a figyelmet a kormányközi energiaügyi megállapodásokra vonatkozóan a tagállamok és a Bizottság közötti információcsere-mechanizmus létrehozásáról szóló, 2012. október 4-i tanácsi határozatra; úgy véli, hogy ez a döntés segíteni fogja a tagállami politikák közötti nagyobb mértékű összhangot, valamint a közös fellépést és a szolidaritást; hangsúlyozza, hogy az EU és a kelet-európai partnerek belső és külső energiapolitikáinak átláthatónak kell lenniük ahhoz, hogy kölcsönös bizalommal és viszonylagosan alapuló együttműködő légkört hozzanak létre;

7. elismeri az EU és az Oroszországi Föderáció által létrehozott korai előrejelző mechanizmus értékét, az EU-ba irányuló orosz energiaszállításhoz kapcsolódóan felmerülő lehetséges veszélyek és problémák korai értékelésének, illetve vészhelyzet esetén a gyors reagálás biztosítása érdekében; hangsúlyozza azonban, hogy politikai és kereskedelmi viták, valamint műszaki okok esetén, amikor az energiaszállítás lehetséges zavarai előre jelezhetők, az ilyen helyzeteket tényleges bekövetkezésük előtt kell kommunikálni; javasolja, hogy az EU és az Oroszországi Föderáció kezdjen párbeszédet hasonló mechanizmusoknak a kelet-európai partnerekre történő kiterjesztéséről és a kölcsönös segítségnyújtás, a szolidaritás és a vitarendezés közös keretének létrehozásáról olyan válságok esetén, amelyek egy vagy több tagállam vagy a kelet-európai partnerország energiaellátását veszélyeztethetik;

Nyitottabb és harmonizáltabb regionális energetikai piac létrehozása

8. hangsúlyozza, hogy az EU és kelet-európai partnerei közötti nyitott és integrált energiapiac létrehozása gazdasági szempontból előnyös és hozzájárul a közöttük lévő politikai kapcsolatokat, a gazdasági integráció és a keleti partnerség keretében meglévő szolidaritás növeléséhez; ebben a tekintetben hangsúlyozza, hogy a kelet-európai régióban a szomszédos országok közötti határok megnyitása jelentős hatást gyakorolna a regionális gazdaságra és energiapiacokra, például több lehetőséget teremtené az energiaszállítás és -kereskedelem terén;
9. úgy véli, hogy az EU külső energiapolitikájának a szolidaritás, az átláthatóság, a szubszidiaritás, a fenntarthatóság és az együttműködés, valamint a viszonyosság elvén, a szabályalapú piaci megközelítéssel, valamint az uniós tagállamok és a kelet-európai partnerek közötti koordináción kell alapulnia és ezen elvek érvényesülését kell előmozdítani; hangsúlyozza az összehangolt közös fellépések szükségességét az energiabiztonság terén, és azt, hogy átláthatóságra és új szállítási folyosó létrehozására van szükség;
10. hangsúlyozza, hogy a hatékony energiapiacok létrehozása és ezzel egy időben az alacsony kibocsátású gazdaságba való átmenet megvalósítása nagy volumenű beruházásokat tesz szükségessé a villamos energia termelési, átviteli és elosztási infrastruktúráiban, a 2050-re kitűzött éghajlat-változási és energetikai célkitűzésekkel összhangban; úgy véli, hogy köz- és magánberuházásokból finanszíroznak majd nagyra törő, hosszú távú projekteket, ha az energiapiacok stabil, átlátható és harmonizált szabályokra támaszkodhatnak, amelyek biztosítják a tisztességes versenyt és a fogyasztók aktív szerepvállalását a szolgáltatók és az energiaellátás módjának kiválasztásában;
11. határozottan úgy véli, hogy az energiapiaci szabályok harmonizálása az EU-ban és a kelet-európai partnerországokban alapvető fontosságú a verseny és az innováció ösztönzéséhez, az energiaszállítási és -elosztási piacokon meglévő erőfölénnyel való visszaélés kockázatának csökkentéséhez, a határokon átnyúló kereskedelem elősegítéséhez, valamint ahhoz, hogy olyan összeegyeztethető eljárásokat hozzanak létre, amelyek az energetikai vállalatok számára lehetővé teszik a transznacionális szintű működést;
12. úgy véli, hogy a kelet-európai partnerországok nemzeti energiapiacainak liberalizálása csak akkor sikerülhet, ha azt fokozatosan hajtják végre, és az elsődleges prioritásnak az energiaágazatbeli állami érdekelt felek általi eredményes és átlátható gazdálkodás biztosításának kell lennie;
13. hangsúlyozza, hogy a jól működő és versenyképes piac olyan energiaárakat jelent, amelyek tükrözik az energiatermelés, -átvitel és -elosztás költségeit; elismeri az energiapolitika környezetvédelmi és társadalmi dimenzióját; javasolja, hogy a veszélyeztetett fogyasztói csoportok számára biztosítani kell a fogyasztóvédelmet és a megfizethető energiaárakat;
14. erőteljesen támogatja az EU arra irányuló célkitűzését, hogy 2020-ra a megújuló energiaforrások az uniós energiafogyasztás 20 %-át tegyék ki; e tekintetben hangsúlyozza, hogy az energiapiacok megnyitása és integrációjuk előmozdítása nagyban elősegítené új szereplők részvételét a megújuló energiaforrások termelésében;

15. úgy véli, hogy a megújuló energiaforrások gazdasági szempontból egyre versenyképesebbé válnak; véleménye szerint a stabil vagy legalább kiszámítható szabályozási keret, valamint a verseny hozzájárulnak a megújuló energiához kapcsolódó ágazatokba való beruházásokhoz; felszólítja az EU-t és a kelet-európai partnereket, hogy folytassák tapasztalataik megosztását és fokozzák a megújuló energiaforrások előmozdításának eszközeiről folytatott szakpolitikai párbeszédüket, közös és egységes megközelítések alapján, anélkül hogy szükségtelen terheket rónának az állami költségvetésekre; javasolja, hogy az uniós tagállamok és a kelet-európai partnerországok segítsék elő a megújuló energiaforrásokból előállított energia kereskedelmére vonatkozó preferenciális elbánás megteremtését, a 2009/28/EK irányelv által előírt mechanizmusok és feltételek alapján;
16. felhívja a figyelmet arra, hogy a gazdasági növekedés és a környezeti hatás szempontjából az energiahatékonysággal kapcsolatos uniós vívmányok végrehajtása óriási potenciállal bír; ebben a tekintetben hangsúlyozza az energiahatékonyabb termékek és szolgáltatások, szállítási eszközök és épületek irányába történő piaci átalakulás ösztönzőjeként szolgáló energetikai szabályozási keret fontosságát, amely egyúttal a polgárok és a vállalatok energiafogyasztásában is magatartásbeli változásokat vált ki; ajánlja, hogy az uniós tagállamok és a kelet-európai partnerek dolgozzanak ki az energiamegtakarításra, illetve az energiahatékonysági szabályozási keretek végrehajtására vonatkozóan reális célokat meghatározó energiahatékonysági stratégiákat;
17. ajánlja, hogy az energiaágazatok számára nyújtott állami támogatást energiabiztonsági projektekre, stratégiai energetikai infrastruktúrák építésére, a fenntartható technológiák és megújuló energiaforrások fejlesztésére, illetve új technológiák és energiaforrások kifejlesztésére, továbbá az energiahatékonyság növelésére kell összpontosítani; véleménye szerint az energiaellátás biztonságához kapcsolódó közszolgálati kötelezettségeket átláthatóvá kell tenni az energiaipari érdekelt felek és szereplők számára;
18. hangsúlyozza, hogy az EU-nak és az érintett kelet-európai partnereknek biztosítaniuk kell, hogy a jövőbeni társulási megállapodások keretében folytatott energiaipari együttműködésük az EU belső piaci szabályainak megfelelően történjen annak érdekében, hogy az energiaipari szereplők számára a jövőre vonatkozóan biztonságos és stabil jogi környezetet biztosítsanak;
19. elismeri az Energiaközösségről szóló szerződés értékét, amely megteremti az EU és délkeleti, illetve keleti szomszédai közötti teljes mértékben integrált regionális energiapiac hosszú távú létrehozásának alapjait; hangsúlyozza, hogy a kelet-európai régióban egyre nagyobb érdeklődés irányul az Energiaközösségre, amit Moldovának és Ukrajnának a szerződéshez való 2010-ben, illetve 2011-ben történt csatlakozása, továbbá Örményország és Grúzia megfigyelőként való részvétele is jelez; úgy véli, hogy fejleszteni kell az Örményországgal és Grúziával, valamint az Azerbajdzsánnal és Belarusszal folytatott együttműködést az Energiaközösségről szóló szerződés célkitűzéseivel összhangban, és a kölcsönös érdekek és az egyes országok egyedi jellemzői alapján;
20. ajánlja az Energiaközösség fennállásának a 2016 utáni időszakra való meghosszabbítását és együttműködési keretének bővítését egy működési ütemterv létrehozásával, amely lehetővé teszi a Közösség szerződő felei energiaágazatainak korszerűsítését és azt, hogy további haladást érjenek el az energiapiaci szabályok harmonizálásában, az Energiaközösség döntéshozatali és szervezeti struktúráját pedig hozzáigazítsák a jövő kihívásaihoz;
21. hangsúlyozza, hogy a Közösség szerződő felei kötelezettséget vállaltak a villamosenergia-piachoz, a megújuló energiához, az energiaellátás biztonságához és az energiahatékonysághoz kapcsolódó uniós vívmányokban foglalt szabályok, valamint az EU harmadik energiaügyi jogszabálysomagjának végrehajtására; úgy véli, hogy a szerződő feleknek törekedniük kell energetikai szabályozási kereteiknek az uniós szabványokhoz és szabályokhoz való közelítésére, és biztosítaniuk kell, hogy a harmadik felekkel kötött új kétoldalú megállapodások összhangban állnak a Szerződés értelmében fennálló kötelezettségeikkel;

22. elismeri annak a jogalkotási és technikai támogatásnak a fontosságát, amellyel az EU a kelet-európai partnereket segíti az uniós szabványokhoz és szabályokhoz való közelítést célzó reformok végrehajtásában; felszólítja az EU-t, hogy tartsa fenn a pénzügyi források jelenlegi szintjét, amely a 2014 és 2020 közötti időszakra szóló, jövőbeni Európai Szomszédsági és Partnerségi Támogatási Eszköz keretében az ilyen típusú támogatás tekintetében rendelkezésre áll;
23. hangsúlyozza, hogy az EU és a kelet-európai partnerek között tovább kell fejleszteni a szabályozási politikákkal és gyakorlatokkal kapcsolatos tapasztalatcserét és a szakértői közösségek hálózatait; ebben a tekintetben üdvözlő, hogy 2012. november 23-án létrejött az Energiaközösség versenyhálózata azzal a céllal, hogy platformként szolgáljon az együttműködés és a tapasztalatcsere előmozdításához a verseny-politika, a versenyjog, valamint a versennyel kapcsolatos uniós vívmányoknak az Energiaközösségen belüli végrehajtása terén; üdvözlő az arra irányuló kezdeményezést, hogy az Euronest Parlamenti Közgűlés energiabiztonsággal foglalkozó bizottsága keretében éves szakértői szemináriumokra kerüljön sor;
24. tudomásul veszi a keleti partnerség energiával foglalkozó kiemelt kezdeményezésének végrehajtása terén elért eredményeket és haladást, amely kezdeményezés elsődleges célkitűzései között szerepel a villamos-energia-piacok közelítésének előmozdítása; tudomása van arról, hogy a kelet-európai partnerországok villamosenergia-piaci fejlettségi szintjüket tekintve eltéréseket mutatnak, és javasolja, hogy tegyenek további erőfeszítéseket a villamosenergia-piac liberalizálásának támogatásához;
25. hangsúlyozza annak jelentőségét, hogy megerősítsék a nemzeti energiaszabályozók szerepét és függetlenségét; felszólítja a tagállamok és a kelet-európai partnerek nemzeti szabályozóit, hogy fokozzák együttműködésüket és az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége (ACER) és az Energiaszabályozók Regionális Szövetsége keretében dolgozzanak ki közös képzési programokat és hozzanak létre rendszeres csereprogramokat;
26. dicsőrevel szól azokról az intézkedésekről, amelyeket a kelet-európai partnerországok 48 városát tömörítő Polgármesterek Szövetsége hajtott végre, amely szövetség elkötelezett amellett, hogy – fokozott energiahatékonysággal és a megújuló energia terén végzett fejlesztésekkel – a fenntartható energiapolitikákat hajtsa végre a szén-dioxid-kibocsátás 2020-ig történő 20 %-os csökkentésére irányuló uniós célkitűzés elérése vagy túlteljesítése érdekében; hangsúlyozza, hogy a helyi hatóságok energia-termelőként vagy energiaszabályozóként kritikus szerepet töltenek be a piaci változások elősegítésében a várostervezés és a mobilitás, az épületek energiahatékonysága, valamint a decentralizált megújuló energiaforrások támogatása terén; javasolja, hogy a Polgármesterek Szövetsége fokozza tevékenységeit és az EU nyújtson több támogatást a szövetség számára, amely csereprogramok számára platformként, a keleti partnerség keretében pedig a többszintű kormányzás eszközeként szolgál;
27. úgy véli, hogy a nem hagyományos szénhidrogének (fosszilis energiaforrások) – különösen a palagáz – kiaknázásának fejlesztése globális szinten komolyan befolyásolhatja az EU és a kelet-európai partnerországok energiapiacait; javasolja, hogy az EU és a kelet-európai partnerországok kezdjenek tudás- és tapasztalatcserét a keleti partnerség energiabiztonsággal foglalkozó platformja keretében a nem hagyományos gázokkal kapcsolatos fejlesztésekre vonatkozó politikák és szabályozások tekintetében Európában, és osszák meg bevált gyakorlataikat az emberi egészség, az éghajlat és a környezet megóvása érdekében;
28. hangsúlyozza annak biztosításának fontosságát, hogy az uniós tagállamok és a kelet-európai partnerek a legmagasabb szintű környezetvédelmi és biztonsági normákat alkalmazzák az energetikai infrastruktúrák építése és üzemeltetése során; ebben a tekintetben felszólítja az EU-t és a kelet-európai partnereket, hogy mélyítsék el együttműködésüket a nukleáris biztonság szabályozási keretének megerősítése terén;

29. javasolja, hogy az EU és a kelet-európai partnerek biztosítsanak szinergiákat a keleti partnerség, az Energiaközösség, a fekete-tengeri szinergia, a bakui kezdeményezés és az INOGATE nemzetközi energiaügyi együttműködési program keretében végrehajtott tevékenységeik között;
30. hangsúlyozza a Déli Gázfolyosó teljes körű megvalósításából az EU és a kelet-európai partnerek által nyert kölcsönös előnyöket és a diverzifikációs politika pozitív hatását, amely versenyképesebb energiaárakat tesz lehetővé az EU-ban és a kelet-európai partnerországokban, és csökkenti a piaci erőfölényben lévő energiabeszállítóktól származó energiabehozattal való függőséget;

Az integrált és összekapcsolt energiahálózatok megerősítése

31. hangsúlyozza, hogy az uniós tagállamok és a kelet-európai partnerek között nem áll rendelkezésre elegendő kapacitás az energiahálózatok összekapcsolására, ami továbbra is nagymértékben akadályozza a villamosenergia-, kőolaj- és földgázágazat integrált és versenyképes piacának kialakítását;
32. megjegyzi, hogy a piaci erőfölénnyel rendelkező energiabeszállítóktól származó behozattal való erőteljes függés külföldi politikai nyomásgyakorlás eszközeként is felhasználható; ebben a tekintetben rendkívül fontosnak tartja az energiabeszállítók és a szállítási útvonalak diverzifikálását a geopolitikai függetlenség megerősítése, valamint annak érdekében, hogy az EU-ban és a kelet-európai partnerországokban valódi versenyt biztosítsanak a földgáz- és kőolajforrások között;
33. úgy véli, hogy a jövőbeni hálózatok és infrastruktúrák finanszírozását elsődlegesen a piacok és a magánbefektetők felelősségének kell tekinteni, míg a közfinanszírozásnak a magánfinanszírozás felügyeletének szerepét kell betöltenie;
34. elismeri a folyamatos, biztonságos és megbízható energiaellátás szükségességét, ami aktuális probléma; hangsúlyozza, hogy a megbízható energetikai szolgáltatások a globális jólét részét képezik és lehetőséget biztosítanak az életminőség javítására, az ipari termelékenység és versenyképesség fokozására a globális piacon, valamint a gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés fellendítésére;
35. üdvözlí az európai összekapcsolódási eszköz létrehozásáról szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslatot, amely eszköz az uniós közlekedési, energetikai és távközlési infrastruktúra-prioritásokba való beruházások új integrált eszköze; kiemeli, hogy teljes mértékben figyelembe kell venni a keleti szomszédság dimenzióját az energiainfrastruktúrával kapcsolatos uniós prioritások tervezésekor;
36. felszólítja az EU-t és a kelet-európai partnereket, hogy fokozzák a szakpolitikai párbeszédet az energiaszállítás forrásainak és útvonalainak diverzifikálása tekintetében a közös prioritások meghatározása érdekében; javasolja, hogy az EU és a kelet-európai partnerek által végzett energiainfrastruktúra-tervezés foglalja magában a tranzitfolyosók – különösen a Déli Gázfolyosó – megépítését, ideértve a Kaszpi-tengeri energiaszállítási projekteket is és a meglévő tranzitfolyosók megerősítését vagy meghosszabbítását;
37. hangsúlyozza, hogy a Kaszpi-tengeri kőolaj- és földgázfolyosó és a Déli Gázfolyosó létrehozásának – csakúgy mint a Baku–Tbiliszi–Ceyhan vezetékek továbbfejlesztésének – célja az, hogy mind gazdasági, mind politikai értelemben összeköttetést biztosítson a közép-ázsiai országok és Európa között, eközben lehetőséget nyújtva a kelet-európai országoknak a megbízható tranzitpartnerként való közreműködéshez;

38. hangsúlyozza a fekete-tengeri régió szerepét a földgázszállítás forrásainak és az EU-ba vezető útvonalainak diverzifikálásában, valamint a régió megújuló energia terén meglévő potenciálját, amely geostratégiai helyzetéből adódik; megjegyzi, hogy különlegesen fontos a Déli Gázfolyosó megépítése, amire az „Energiainfrastruktúra-prioritások 2020-ig és azt követően – Az integrált európai energiahálózat programterve” című bizottsági közlemény is felhívja a figyelmet; javasolja, hogy az EU és a kelet-európai partnerek ösztönözzék az energiaszállítási projektek és a tranzit infrastruktúrák fejlesztését;
39. javasolja, hogy az EU és a kelet-európai partnerek ösztönözzék a földgázszállítási infrastruktúrának az ellenirányú gázáramlás lehetővé tételével történő korszerűsítését célzó projekteket;
40. hangsúlyozza, hogy a villamos energia hatékony átvitelét szolgáló – új technológiákat, különösen intelligens hálózatokat és mérőket alkalmazó – új infrastruktúrák kulcsfontosságú elemei az integrált villamosenergia-hálózat létrehozásának és az energiahatékonyság növelésének;
41. hangsúlyozza az EU és a kelet-európai partnerországok közötti kutatási együttműködés megerősítésének szükségességét az energiatermelés, -átvitel és -tárolás terén;
42. felszólítja a Bizottságot, az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségét (ACER), a Villamosenergia-piaci Átvitelrendszer-üzemeltetők Európai Hálózatát (villamosenergia-piaci ENTSO) és a Földgáz-piaci Szállítárendszer-üzemeltetők Európai Hálózatát (földgázpiaci ENTSO), hogy fokozzák együttműködésüket és a kelet-európai partnereik területén működő hasonló szervezeteket vonják be a villamosenergia- és földgázátviteli infrastruktúrák hálózati kódjainak és átjárhatósági szabályainak kidolgozásába;
43. hangsúlyozza, hogy a villamosenergia-piaci ENTSO az európai villamosenergia-átviteli hálózat irányításának javításával rendkívül jelentősen hozzájárul az EU belső piacának működéséhez és a határokon átnyúló kereskedelemhez; ösztönzi a Moldova és Ukrajna által villamosenergia-átviteli kapacitásuk fejlesztése érdekében tett erőfeszítéseket, energiahálózataiknak az európai hálózattal való összekapcsolására irányuló célkitűzés megvalósítása és a villamosenergia-piaci ENTSO-hoz való csatlakozás érdekében;
44. megjegyzi, hogy a megújuló energiaforrások fejlesztése kihívásokat teremt a meglévő hálózati infrastruktúrák tekintetében, mivel a megújuló energiaforrások némelyike számos helyi termelési helyszínről változó mennyiségű energiát termel; felhívja az uniós tagállamokat és a kelet-európai partnereket, hogy ösztönözzék a megújuló energiaforrásokhoz kapcsolódó megfelelő infrastruktúrákba irányuló, jól megtervezett beruházásokat annak érdekében, hogy elősegítsék ezen energiaforrások piaci integrálását és ösztönözzék az új és innovatív villamosenergia-átviteli és -tárolási kapacitások létrehozásával kapcsolatos kutatási tevékenységeket;
45. utasítja társelnökeit, hogy továbbítsák ezt az állásfoglalást az Európai Parlament elnökének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Európai Külügyi Szolgálatnak, valamint a tagállamok és a kelet-európai partnerországok kormányainak és parlamentjeinek.